

Rodinné právo

Mgr. Tomáš Klusák

Obsah přednášky

- o Manželství
- o Rodiče a děti
- o Náhradní rodinná výchova
- o Sociálně-právní ochrana dětí

Rodinné právo

- o Prameny:
 - o Zákon o rodině
 - o O sociálně-právní ochraně dětí
 - o Úmluva o právech dítěte
- o Co neupravuje ZR, tak úprava v OZ
- o Odvětví práva soukromého, v budoucnu úprava RP v novém OZ

Manželství

- o Trvalé společenství muže a ženy založené zákonem stanoveným způsobem. Hlavním účelem manželství je založení rodiny a řádná výchova dětí
- o Snoubenci mají předem poznat své charakterové vlastnosti a svůj zdravotní stav
- o Manželství se uzavírá svobodným a souhlasným prohlášením učiněným před příslušným orgánem.
- o Prohlášení se činí veřejně a slavnostním způsobem v přítomnosti dvou svědků

Manželství

o Sňatek

občanský

církevní

Před zastupitelským úřadem

Manželství

- o **Občanský sňatek**
 - o Před obecním úřadem pověřeným vést matriky pro obvod, ve kterém má 1 ze snoubenců trvalý pobyt a před starostou nebo místostarostou nebo pověřeným členem zastupitelstva obce
- o **Církevní sňatek**
 - o Před příslušným orgánem církve. Předložení osvědčení vydané matričním úřadem
 - o Orgán státem registrované církve má povinnost do 3 pracovních dnů doručit protokol o uzavření manželství příslušnému matričnímu úřadu

Manželství

- o Předkládané doklady:
 - o Že jim nejsou známy okolnosti vylučující uzavření manželství
 - o Že navzájem znají svůj zdravotní stav
 - o Že zvážili úpravu budoucím majetkových vztahů, uspořádání budoucího bydlení a hmotní zajištění rodiny po uzavření manželství
- o Povinnost souhlasného prohlášení o:
 - o Příjmení, pokud příjmení dosavadní, tak prohlášení o budoucím příjmení společných dětí

Neplatnost a neexistence manželství

o Neplatnost manželství

- o Překážka bigamie
- o Překážka příbuzenství
- o Překážka nezletilosti
- o Překážka duševní choroby

o Neexistence manželství

- o Donucení fyzickým násilím
- o Uzavřeno nezletilým mladším 16 let
- o Před orgánem církve, jež není státem registrovaná

Vztahy mezi manžely a zánik manželství

- o Princip vzájemné pomoci
- o Hrazení nákladů společné domácnosti
- o Oprávnění zastupovat druhého manžela v běžných záležitostech

- o Zánik manželství
 - o Smrtí, prohlášením za mrtvého

Rozvod

- o Návrh některého z manželů, předpoklad hlubokého a trvalého rozvratu, nelze očekávat obnovení manželského soužití
- o Nelze manželství rozvést, dokud nenabude právní moci rozhodnutí o úpravě poměrů nezletilých dětí pro dobu po rozvodu (může být nahrazeno dohodou rodičů, jež je schválena soudem)
- o Fikce splnění podmínek rozvodu § 24a ZR → zkrácené řízení o rozvod
- o Tvrdoštní klauzule § 24b ZR

Rodičovská zodpovědnost

- Obsahuje nejdůležitější práva povinnosti k nezletilému dítěti a náleží pouze rodiči s plnou ZPÚ. Princip blaha dítěte

○ RZ

Péče o dítě

Právo dítě zastupovat

Správa jmění dítěte

Zásahy do RZ

- o Pozastavení výkonu
 - o Oprávněn soud (např. dlouhodobá nemoc)
- o Omezení RZ
 - o Oprávněn soud
 - o Pokud oba → ustanovení opatrovníka
- o Zbavení RZ
 - o Nejtvrdší sankce

Určení rodičovství

- o Matka je ta, která dítě porodila 😊
- o Domněnky otcovství (3)
 1. Týká manželství, lhůta 300 dní
 2. Souhlasné prohlášení rodičů před matričním úřadem
 3. Návrh dítěte, matky, muže (rozhoduje soud), dále taky soulož v době, od které neprošlo do narození dítěte méně než 180 a více než 300 dní

Popření otcovství

- o Lhůta 6 měsíců, ode dne kdy se dozví, že se jeho manželce narodilo dítě
- o Probíhá v řízení o popření otcovství
- o Právo popřít má:
 - o Manžel
 - o Matka
 - o Muž, je-li vyloučeno, že by mohl být otcem
 - o Nejvyšší státní zástupce

Náhradní rodinná výchova

- o Pěstounská péče
- o Osvojení
- o Poručenství
- o Opatrovnictví

NRV

o Pěstounská péče

- o Rozhodnutí soudu
- o Není vyživovací povinnosti
- o Zastupovat a spravovat jeho záležitosti jen v běžných věcech

o Osvojení

- o Vznik podobného vztahu jako mezi rodiči a dětmi, tzn. RZ
- o Rozhoduje soud na návrh, předtím 3 měsíce u osvojitele, vyjádření orgánu SPOD

NRV

- o Poručenství
 - o Jestliže rodiče zemřeli, byli zbaveni RZ, výkon jejich RZ byl pozastaven, nebo nemají ZPÚ v plném rozsahu, ustanoví soud dítěti poručníka
- o Opatrovnictví
 - o V případě střetu zájmu
 - o Lze ustanovit i orgán SPOD
 - o Rozsah práv a povinností vymezí soud

Vyživovací povinnost

- o Do té doby, dokud se děti nejsou schopny samy žít
- o Dítě má právo podílet se na životní úrovni svých rodičů
- o Vzájemná vyživovací povinnost mezi manžely
- o Výživné rozvedeného manžela

Sociálně-právní ochrana dětí

- o Účelem je poskytnout zvýšenou ochranu nezletilým dětem
- o Ochrana práv dítěte na příznivý vývoj a řádnou výchovu, ochrana oprávněných zájmů dítěte vč. ochrany jeho jmění, působení směřující k obnovení narušených funkcí rodiny
- o Hledisko zájmu a blaha dítěte,
- o Orgány SPOD
 - o KÚ, OÚ,
 - o MPSV
 - o Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí

SPOD

- o Výchovní opatření:
 - o Napomenutí
 - o Dohled
 - o Uložení omezení
- o Činnosti SPOD
 - o Preventivní a poradenská činnost
 - o Zprostředkování osvojení a pěstounské péče
 - o Ústavní a ochranná výchova
 - o Péče o děti, které vyžadují zvýšenou ochranu před negativními vlivy

Otázky???

Děkuji za pozornost

Literatura

- o TOMANCOVÁ, SCHELLE K., SCHELLEOVÁ, I., HYNŠT, A.: *Základy práva (nejen) pro školy*. Jaroslava Tomanová a kolektiv. 1. vyd. Boskovice: ALBERT, 2007. 360 s. Právo. ISBN 80-73-26-110-3
- o Zákon č. 94/1963 Sb. o rodině ve znění pozdějších předpisů
- o Zákon č. 359/1999 o sociálně-právní ochraně dětí ve znění pozdějších předpisů
- o Sdělení FMZV č. 104/1991 Sb., o Úmluvě o právech dítěte